

Brüsszel, 2025. február 25.
(OR. en)

6274/25

ECOFIN 159
UEM 62
SOC 74
EMPL 51
COMPET 74
ENV 78
EDUC 31
RECH 53
ENER 25
JAI 201
GENDER 15
ANTIDISCRIM 12
JEUN 18
SAN 49

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselek Bizottsága/a Tanács
Biz. dok. sz.:	17075/24
Tárgy:	Az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2025. évi ajánlás foglalkoztatási és szociálpolitikai vonatkozásai – <i>Jóváhagyás</i>

1. A Bizottság 2024. december 18-án előterjesztette az európai szemeszter őszi csomagjának második részét, és annak részeként a bevezető közleményt, a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést és az együttes foglalkoztatási jelentés tervezetét. Az elmúlt évhez hasonlóan a csomag része volt az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlástervezet is, amelynek célja az uniós gazdasági kormányzás euroövezeti és nemzeti dimenzióinak jobb integrálása.

2. A bizottságok (az EMCO, az SPC és a Gazdaságpolitikai Bizottság/euroövezeti formáció) elnökei együttműködtek annak érdekében, hogy hozzájárulásukat koordinálják.
3. Az euroövezetre vonatkozó ajánlás foglalkoztatási és szociális vonatkozásai **az 1. és a 2. ajánlásban, illetve a (4), az (5), a (7) és a (12) preambulumbekkezdésben** szerepelnek.
4. A Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság a 2025. január 23–24-i ülésén megvitatta az ajánlást, és megállapodott a bizottsági szöveg néhány módosításáról, amelyekről ezt követően a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság és az eurócsoport üléseit előkészítő munkacsoport is megállapodott.
5. Felkérjük az Állandó Képviselők Bizottságát (I. rész), hogy jóváhagyás céljából továbbítsa az ajánlástervezetet a Tanács (EPSCO) 2025. március 10-i ülésére.
6. A szöveg hivatalos elfogadására azután kerül majd sor, hogy az Európai Tanács 2025 márciusában jóváhagyta azt.

A mellékletben a (17075/24 dokumentumban foglalt) bizottsági javaslatához képest végrehajtott, az EPSCO Tanács hatáskörébe tartozó kérdésekre vonatkozó változtatásokat **félkövér** betűtípus, a törölt szövegrészeket pedig [...] jelzi.

Az e feljegyzés mellékletében szereplő szöveg megfelel az ECOFIN Tanács által 2025. február 18-án elfogadott módosításoknak¹.

¹ 5893/25.

Tervezet – A TANÁCS AJÁNLÁSA

az euroövezet gazdaságpolitikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 136. cikkére, összefüggésben annak 121. cikke (2) bekezdésével,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre² és különösen annak 3. cikke (3) bekezdése a) pontjára,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre³ és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására, tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére, tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

² HL L, 1263, 2024.4.30., 1.o.

³ HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

mivel:

- (1) Az eurocsoport 2024. november 4-én nyilatkozatot adott ki, amelyben hangsúlyozta, hogy – ambiciózus beruházások és strukturális reformok végrehajtásával – sürgősen lépéseket kell tenni az Unió termelékenység, innováció és versenyképesség terén mutatkozó lemaradásának kezelése érdekében. E cselekvési felhívást később az Európai Tanács is megerősítette a 2024. november 8-án kiadott nyilatkozatában. Az eurocsoport nyilatkozata és az Európai Tanács nyilatkozata a Draghi-jelentés és a Letta-jelentés⁴⁵ átfogó következtetéseit tükrözi, és kifejezésre juttatja az Unió gazdasága előtt álló kihívásokkal és lehetőségekkel kapcsolatos közös elképzelést. E nyilatkozatok szolgálnak a 2024. április 30-án hatályba lépett új gazdasági kormányzási keret (a továbbiakban: a keret) végrehajtásának háttéréül. A keret célja biztosítani az államadósság fenntarthatóságát, valamint reformok és kiemelt beruházások révén előmozdítani a fenntartható és inkluzív növekedést. A tagállamok által eddig benyújtott középtávú tervek a versenyképesség javítását célzó reformokra és beruházásokra helyezik a hangsúlyt. Az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlás – a gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének részeként – értékelést ad az euroövezet makrogazdasági politikájáról, ideértve mind a költségvetési, mind a nem költségvetési szempontokat. Ez az ajánlás – a kulcsfontosságú makrostrukturális és intézményi kihívások és prioritások, valamint az euroövezet egészéhez és az övezetet alkotó tagállamokhoz együttesen intézett ajánlások hangsúlyozásával – platformot biztosít az euroövezeti tagállamok közös érdekű területeire vonatkozó szakpolitikai megbeszélésekhez.

⁴ „*Much More Than A Market*” (Jóval több mint piac), 2024. április (Letta-jelentés).

⁵ „*The Future of European Competitiveness, Part A and B*” (Az európai versenyképesség jövője, A. és B. rész), 2024. szeptember (Draghi-jelentés).

(2) Az euroövezet figyelemreméltó makrogazdasági és társadalmi rezilienciát mutatott, és a gyors dezinflációt annak a foglalkoztatásra gyakorolt minimális hatása mellett vészelte át. Ehhez a pozitív eredményhez az is hozzájárult, hogy az euroövezet képes volt a sokkhatások elnyelésére és az ezt követő fellendülésre, amint az a Covid19-világjárványra és az energiaválságra adott válaszából is kitűnik. Ez a reziliencia nagyrészt az Unió – többek között az Európai Központi Bank (EKB) – és a tagállamok kellő időben tett, határozott és együttes szakpolitikai intézkedéseinek köszönhető, ami hozzájárult a gazdaság jelentős sokkhatásokkal szembeni védelméhez. E tekintetben számos tagállam 2019. évi kiegyensúlyozott költségvetési helyzete, a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének gyors aktiválása, valamint az olyan új uniós eszközök, mint a NextGenerationEU és a SURE, a többéves pénzügyi kerettel (a továbbiakban: MFF) együtt, kulcsfontosságú költségvetési mozgásteret biztosítottak az euroövezet számára, lehetővé téve a hatékony költségvetési válaszadást. Az euroövezet elmúlt évtizedben történt strukturális átalakulása ugyancsak fokozta az övezet rezilienciáját. A munkaerőpiacok rugalmasabbá váltak, a pénzügyi rendszerek pedig a globális pénzügyi válság időszakával összehasonlítva jóval stabilabbnak bizonyultak. A Covid19-világjárvány utáni időszakban az erős munkaerőpiac és a szakpolitikai támogatási intézkedések kedvezően hatottak a magánfogyasztásra, a megtakarítási ráta ugyanakkor magas maradt. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (a továbbiakban: RRF) és más uniós alapok elősegítették a közberuházások végrehajtását. A magánberuházások dinamikája – különösen 2022 óta – a pénzügyi feltételek szigorításával és a széles körű globális makrogazdasági bizonytalansággal összefüggésben sokat veszített a lendületéből. Mindeközben a nettó export a gyenge importdinamika miatt enyhén pozitívan járult hozzá a GDP növekedéséhez, ugyanakkor a közelmúltban az exportra hatást gyakorolt a kereskedelem fokozódó széttagoltsága és a korlátozások. A jövőt tekintve, a reál-GDP-növekedés a 2023. évi 0,4 %-ot követően 2024-ben is várhatóan visszafogott, mintegy 0,8 %-os marad, 2025-ben azonban a várakozások szerint 1,3 %-ra, 2026-ban pedig 1,6 %-ra emelkedik. 2025-ben és 2026-ban a reálbérek és a foglalkoztatottság tartós, jóllehet lassabb növekedésének köszönhetően várhatóan az erőteljesebb lakossági fogyasztás lesz a gazdasági aktivitás gyorsulásának hajtóereje. A következő két évben a beruházások teljes volumene – a fellendülő magánberuházások, valamint jelentős nemzeti és uniós finanszírozású közberuházások támogatásával – várhatóan fokozatos növekedést mutat majd, a külső kereslet élénkülésétől pedig az export fellendülése várható.

- (3) Az általános infláció az energiaválság nyomán megugrott (az euroövezeti átlagot tekintve 2022 októberében 10,6 %-ra), az előrejelzések szerint azonban 2025-ben 2,1 %-ra, 2026-ban pedig 1,9 %-ra csökken. Az euroövezeten belüli inflációs különbségek – amelyek 2022-ben tovább növekedtek – időközben szintén csökkentek, és várhatóan a korábbi átlagok körül maradnak. A dezinflációs folyamat elsősorban azt tükrözi, hogy az euroövezetet kevésbé befolyásolják azok a külső tényezők, amelyek az elmúlt három évben az energia, az élelmiszerek és a szolgáltatások árának jelentős növekedéséhez vezettek, és emellett az EKB által hozott határozott szakpolitikai intézkedések hatásáról tanúskodik. A kezdeti inflációs hullámra válaszul ugyanis az EKB több alkalommal kamatemelést hajtott végre az inflációs várakozások stabil szinten tartása és az áremelkedés megfékezése céljából, és ezzel egyidejűleg megkezdte eszközportfólióinak csökkentését. A monetáris politikai restriktió mértéke a közelmúltban mérséklődött, annak biztosítására törekedve, hogy az infláció tartósan az EKB által meghatározott 2 %-os középtávú inflációs cél szintjén stabilizálódjon.

- (4) A munkaerőpiacok 2024-ben a gyengülő gazdasági aktivitás ellenére is erősek maradtak. 2022 vége és 2024 közepe között a foglalkoztatottság 3 millió fővel nőtt az euroövezetben, és a munkahelyek száma minden eddiginél magasabbra emelkedett. A foglalkoztatás bővülése korcsoporttól, nemtől és iskolázottsági szinttől függetlenül jelentős volt. A munkaerőpiaci részvétel szintén nőtt, és 2024-ben új csúcstól ért el, mindazonáltal **különösen** a nők, a fiatalabb és az idősebb munkavállalók, valamint a roma és a fogyatékkal élő személyek továbbra is kihívásokkal szembesülnek. Sok más fejlett gazdasághoz hasonlóan az euroövezetnek is származtak előnyei a – többek között Ukrajnából és más területekről érkező – jelentős migrációs beáramlásokból, amelyek hozzájárultak a munkaerő-kínálathoz, és egyes ágazatokban **és országokban** segítették a munkaerő- és **szakemberhiány** csökkentését. Az euroövezeten belüli munkanélküliségi ráta 2024 októberében az eddigi legalacsonyabb szinten, 6,3 % körül stabilizálódott. A növekvő tendenciát mutató munkaerő- és szakemberhiány, amelyet a munkaképes korú népesség csökkenése és az új készségek iránti kereslet okozott, és amelyet tovább súlyosbított a világjárvány miatti recesszióból való gyors kilábalás, a közelmúltban némileg mérséklődött, számos iparágban ugyanakkor jelentős maradt a munkaerőhiány. A vállalatok számottevő nyeresége és mérlegének javulása hozzájárult az erőteljes munkaerő-kereslethez. A történelmi csúcstól követően a közelmúltban csökkent a betöltetlen álláshelyek és azon cégek aránya, amelyek a munkaerőt a termelésüket korlátozó tényezőként jelölik meg, jóllehet e számok továbbra is magasak, és meghaladják a világjárvány előtti szinteket.

- (5) 2023-ban és 2024-ben a magas inflációval jellemzett környezet és a feszes munkaerőpiac miatt nőttek a nominálbérek. 2024 második negyedévében az egy munkavállalóra jutó nominálbér 4,5 %-kal nőtt (euroövezeti átlag) 2023 azonos időszakával összevetve, ami a 2023-ban megfigyelthez képest némileg alacsonyabb ütemet tükröz. A Bizottság 2024. őszi előrejelzése 2024-re erőteljes nominálbér-növekedést prognosztizál, amely 2025-ben várhatóan mérséklődik majd. A reálbérek, amelyek 2022-ben és 2023 első felében csökkentek, 2023 harmadik negyedévében javuló tendenciát kezdtek mutatni. A nyereségrészesedés elmúlt évekbeli növekedése, majd ezt követő csökkenése arra utal, hogy a cégek az áremelés helyett a haszonkulcsok csökkentésével semlegesítik a bérnövekedést. A reálbérek jelenlegi fokozatos emelkedése nagyrészt a felzárkózási dinamikákat tükrözi, a nominálbér és a termelékenység növekedésére vonatkozó jelenlegi várakozások pedig a jelek szerint összhangban vannak a 2 %-os középtávú inflációs célhoz való visszatéréssel. A jövedelemeloszlás alján lévő jövedelmeket az elmúlt évben kormányzati transzferek és minimálbér-emelések egyaránt támogatták. A megfelelő bérek és a minőségi munkahelyek előmozdítása érdekében azonban további erőfeszítésekre van szükség, mivel a szegénység kockázata továbbra is alig kisebb, mint 2019-ben, és a **háztartásoknak** az energiaválság nyomán megnőtt pénzügyi nehézségei továbbra is jelentősek a legalacsonyabb jövedelmű és a jövedelmi alsó-középréteghez tartozó háztartásokban egyaránt.

- (6) Az euroövezet hosszú ideje küzd strukturális problémákkal, ideértve a stagnáló termelékenységet, az egységes piaci akadályokat, a nem elegendő magánberuházást, a korlátozott innovációt, a digitális technológiák kismértékű elterjedését, a magas energiaárakat, valamint az adminisztratív terheket, ami hatással van az övezet versenyképességére. A teljes tényezőtermelékenység-növekedés – a termelékenységnek a foglalkoztatás és a tőke növekedését figyelmen kívül hagyó mérőszáma – az elmúlt évtizedekben más hasonló nemzetközi régiókhoz, például az Egyesült Államokhoz képest nagyobb mértékben stagnált, ami aggályokat vet fel azzal kapcsolatban, hogy az euroövezet képes-e fenntartani a versenyképességét a gyors technológiai változások által jellemzett globális környezetben. E kihívások kezeléséhez olyan sokoldalú megközelítésre van szükség, amely magában foglalja az innováció felgyorsítását és a fejlett digitális, valamint kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású technológiák és infrastruktúrák fejlesztését, többek között az üzleti modellek kiigazításának ösztönzése és a szakemberhiány enyhítése, valamint szükség esetén a digitális infrastruktúrához való hozzáférés javítása révén. Emellett továbbra is döntő fontosságú az innováció ágazatok és vállalkozások körében való terjesztésének elősegítése, a munkaerő készségeinek – különösen a zöld és a digitális készségeknek – a fejlesztése, valamint az adminisztratív terhek csökkentése, ugyanakkor a szakpolitikai célok fenntartása és az európai zöld megállapodás normáinak védelme. Az euroövezet versenyképességének fokozásához kulcsfontosságú továbbá az egységes piacnak – az akadályok felszámolása, valamint az egységes piaci szabályok helyes végrehajtása, jobb alkalmazása és érvényesítése révén történő – elmélyítése, különösen az uniós tőkepiacok integrálásával. Emellett a nemzetközi versenytársakéhoz képest magasabb energiaárak rontják számos iparág költségversenyképességét. Ez hátrányos helyzetbe hozza a vállalkozásokat, különösen a kőolajra és földgázra támaszkodó energiaigényes iparágakban.

- (7) Az Unió globális szinten az alap kutatás kiemelkedő szereplője, a kutatás-fejlesztésre (K+F) fordított közkiadásai hasonló szintűek, mint a versenytársaié, ugyanakkor lemaradást mutat az alkalmazott kutatás és e kutatás eredményeinek piacképes termékekkel való átalakítása, különösen a csúcstechnológiai digitális innováció területén. Rendkívül fontos, hogy az euroövezet és az Unió ne maradjon le más jelentős gazdaságok mögött a jelenlegi innovációs tendenciák – többek között a zöld átállás, a digitalizáció, a mesterséges intelligencia (MI), a félvezetők és a kvantum-számítástechnika, az űrtechnológia és a biotechnológia – tekintetében. Növekvő jelentőségükre tekintettel a stratégiai digitális technológiákkal kapcsolatos kapacitás fejlesztése és az erősségeink kiaknázása alapvető fontosságú az EU globális technológiai vezető szerepének, technológiai szuverenitásának és rezilienciájának megerősítéséhez, valamint nyitott stratégiai autonómiánk fenntartásához. Emellett a tudás és a tehetség európai országok közötti mobilitása előtt álló akadályok gátolhatják az Unió innovációs, termelékenységi és versenyképességi potenciáljának teljes körű kiaknázását. A termelékenység növeléséhez szükség lesz – különösen a magánszektor részéről – az innováció felgyorsítására és a K+F-beruházások fellendítésére, többek között olyan célzott és megfelelően kalibrált közszektorbeli K+F-beruházások révén, amelyek ösztönözhetik a magánszektorbeli K+F-erőfeszítéseket. A gyors technológiai és **demográfiai** változások által a gazdaságokra gyakorolt nyomás miatt létfontosságúvá vált a humántőkébe való beruházás. Míg Európában összességében emelkedik a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya, a fiatalok alapkészségekkel kapcsolatos teljesítménye aggasztó mértékben romlik, a felnőttek tanulásban való részvétele terén pedig túlságosan korlátozott az előrehaladás, ami a közeljövőben gátolni fogja az oktatási eredmények és a termelékenység javulását. Emellett a kettős digitális és zöld átálláshoz új készségek fejlesztésére van szükség, az alapkészségektől a fejlettebb és speciálisabb készségekig. **Mindezt** célzott oktatási és képzési kezdeményezések útján **kell kezelni a teljes életciklus során**. Az oktatás, a képzés és a készségfejlesztés előtérbe helyezésével az Unió fellendítheti az innovációt, a termelékenységet és a versenyképességet.

(8) Az uniós vállalatoknak az őket támogató feltételekre van szükségük a méretgazdaságosság elősegítése, a növekedésük és a kapacitásbővítésük előmozdítása, valamint annak érdekében, hogy sikereket érjenek el a globális piacokon. A felmérések szerint a szabályozási környezet összetettsége, a többszörös beszámolási kötelezettségek és a bonyolult adózási szabályok gyakran hátrányosan befolyásolják a vállalatok befektetési döntéseit és terjeszkedési kilátásait az euroövezetben és az Unióban. A kritikus fontosságú nyersanyagokhoz és technológiákhoz való hozzáférést befolyásoló geopolitikai feszültségek, a geogazdasági széttagoltság kockázatai, a kereskedelmi korlátozások és a gazdasági biztonsági aggályok szintén hatással vannak a növekedésükre. A körforgásosabb gazdaságra való átállás felgyorsítása hozzájárulna a kritikus fontosságú nyersanyagok hiányának kezeléséhez, a nemzetközi partnereinkkel közös beruházások ösztönzése pedig tovább erősítheti az európai ipar versenyképességét⁶. Annak érdekében, hogy a magas termelékenységnövekedési potenciállal rendelkező ágazatok erőforrásokhoz jussanak, meg kell szüntetni a tőke- és munkaerő-átcsoportosítást akadályozó szűk keresztmetszeteket. Az energiapiacra a villamosenergia-hálózatok megfelelő és költséghatékony összekapcsolása, illetve a már meglévő – különösen a határokon átnyúló – összeköttetések hatékony kihasználása kulcsfontosságú az energiatermelők és a fogyasztók kiterjedt földrajzi területeken át történő összekapcsolásához. Ezenfelül az energiahatékonyság növelése, valamint a kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású technológiák bevezetése és használata – többek között az energiaközösségek révén – elengedhetetlen a keresletoldali válaszingázások lehetővé tételéhez, a rugalmasság növeléséhez és az energiaköltségek csökkentésének támogatásához. A szükségtelen adminisztratív terhek felszámolása, valamint az engedélyezés egyszerűsítése és gyorsítása támogathatja az üzleti tevékenységet és a beruházásokat. A középtávú költségvetési-strukturális tervekben foglalt strukturális reformok – például az uniós alapok által támogatottak – elősegítik a tagállamok versenyképességének fokozását. A fenntartható és inkluzív növekedés és fejlődés hozzájárul az európai régiók közötti egyenlőtlenségek csökkentéséhez, és támogatja a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát. Ugyanakkor az egységes piacban rejlő lehetőségek kiaknázása – több mint 30 évvel e piac létrehozása után – még nem valósult meg maradéktalanul. A nemzeti szintű termelékenység fokozására irányuló szakpolitikák azonosításán, prioritási sorrendjének meghatározásán és összehangolásán van még mit javítani. A tagállamok nem mindegyike hozott létre e célból nemzeti termelékenységi testületet, illetve használta ki hatékonyan az ebben rejlő lehetőségeket. A szabályozási konvergencia és a gazdasági integráció erősítése előmozdíthatja a magánberuházásokat, a termelékenységet és az innovációs kapacitást, valamint az uniós vállalatok ellátási láncainak diverzifikációját és biztonságát.

⁶ Többek között a Global Gateway és a „Team Europe” megközelítés révén.

Az Uniónak emellett körültekintően kell eljárnia a nyitott kereskedelemben való további részvétel, illetve a gazdasági biztonság megerősítése és a tisztaipar-megállapodás céljainak elérése közötti lehetséges kompromisszumokat illetően, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni piacvédelmi eszközök további használata révén ugyanakkor egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani globális szinten. Ehhez mind tagállami, mind uniós szinten biztosítani kell az összehangolt megközelítést és a szakpolitikák egymást kiegészítő jellegét.

- (9) Az euroövezetben bőséges mértékű megtakarítások állnak rendelkezésre. E megtakarítások, amennyiben azokat a tőkepiacokon keresztül a termelőberuházásokba csatornázzák be, jelentős finanszírozási támogatást nyújthatnak a zöld és digitális átálláshoz, hozzájárulva a versenyképességi szakadék megszüntetéséhez. Az elmúlt években a szigorú banki finanszírozási feltételek megnehezítették a befektetéseket, mivel az euroövezeti vállalatok nagy része finanszírozási forrásként a bankszektorra támaszkodik. A vállalatok hitelköltségei az alapkamatlábak csökkenésével összhangban ugyanakkor egyre alacsonyabbak. A kockázati tőke és a nem banki finanszírozás – különösen az innovatív vállalkozások számára – nem áll rendelkezésre olyan mértékben, mint az Egyesült Államokban. Bár a közberuházások – az RRF és más uniós alapok támogatásával – szerepet játszhatnak az euroövezet versenyképességének fokozásában, valamint a zöld és digitális beruházások támogatásában, e kihívások kezeléséhez jelentős magánfinanszírozásra van szükség. A nyitott, integrált és jól működő tőkepiacok fontosak abból a szempontból, hogy támogatják az innovációba áramló magánberuházásokat, és biztosítják az e beruházási kihíváshoz szükséges, megfelelő mértékű finanszírozást. A Letta-jelentés és a Draghi-jelentés által javasolt európai megtakarítási és beruházási unió előmozdíthatja a versenyképes és jól működő pénzügyi és bankszektort a növekedés támogatása, a versenyképesség javítása, valamint annak elősegítése érdekében, hogy a magánszektor megtakarítása által jelentett hatalmas vagyon kiaknázása révén megfelelő finanszírozást biztosítsanak a beruházási lehetőségek tekintetében. Ez összességében hozzájárulhat az innováció, az ipari dekarbonizáció, valamint a zöld és digitális átállás finanszírozásának megkönnyítéséhez. A beruházásra érdemes projektek körének növelése az euroövezeten belül ugyanakkor megkövetelné az áru- és szolgáltatás piacok mélyebb integrációját és a szabályozás egyszerűsítését is. Az eurocsoport nem euroövezeti tagállamokat is magában foglaló formációja a 2024. novemberi nyilatkozatában újlag megerősítette, hogy elkötelezettek a bankunió kiteljesítése mellett, az eurocsoport 2022. június 16-i nyilatkozatával összhangban.

- (10) A közelmúltbeli válságok és a szükségessé vált szakpolitikai válaszingykedések következtében néhány euroövezeti tagállamban nőtt az államadósság, és jelentős hiány alakult ki. Ez az örökség a társadalom elöregedésével kapcsolatos növekvő költségekkel együtt az elkövetkező években kihívások elé állítja majd a költségvetési fenntarthatóságot. A politikai döntéshozóknak költségvetési tartalékokat kell létrehozniuk, és beruházásokat kell eszközölniük a méltányos zöld és digitális átállásba, a társadalmi és gazdasági rezilienciába, ideértve a szociális jogok európai pillérét, valamint az energiabiztonságba és szükség esetén a védelmi képességek kiépítésébe. Ezen egyensúly megvalósítása megköveteli a közkiadások körültekintő rangsorolását és a szakpolitikák koordinációját azon beruházások támogatásának biztosítása érdekében, amelyek a fenntartható és inkluzív gazdasági növekedés megvalósításához és a reziliencia fokozásához szükségesek. A prudens költségvetési politikák hozzá fognak járulni a kiegyensúlyozott gazdaságpolitikai kombinációhoz, a pénzügyi stabilitás pedig kulcsszerepet tölt majd be az euroövezet gazdasági alapjainak megerősítésében és a világ gazdaságban elfoglalt pozíciójának biztosításában. Az új gazdasági kormányzási keret, valamint különösen a nettó kiadások növekedésének a Stabilitási és Növekedési Paktum végrehajtása során történő, egyetlen operatív mutatóként való alkalmazása várhatóan növeli majd az automatikus stabilizátorok szerepét az euroövezetben.

- (11) Az euroövezeti tagállamokban az átlagos GDP-arányos államadósság 2021 első negyedévében tetőzött, majd csökkenést követően 2023 végére a GDP 88,9 %-a lett. Az aggregált adósságráta 2024–2025-ben várhatóan elhanyagolható mértékben emelkedik majd (a GDP 89,6 %-ára). Ez az előre jelzett növekedés az adósságszolgálatokkal kapcsolatos magasabb kiadásokat és a nominális GDP növekedésének a csökkenő infláció miatti lassulását tükrözi, miközben a magas elsődleges hiány továbbra is nyomást gyakorol az adósságdinamikára. Ezzel egyidejűleg az SFA-tételek 2024–2025-ben várhatóan adósságnövelő tényezővé válnak. Az államadósság-ráta országonként eltérő: 2025 végére a legtöbb tagállam GDP-arányos államadóssága várhatóan a 2020-as szintnél alacsonyabb lesz. Azonban tizenegy euroövezeti tagállam esetében az adósságráta változatlanul 60 % feletti, e tagállamok közül öt pedig 100 % feletti adósságrátával rendelkezik. Mivel az euroövezet adósságállománya továbbra is meghaladja a világjárvány előtti szintet, és számos tagállam néz szembe fenntarthatósági kihívásokkal, az államadósság fenntarthatóságának biztosítása és a költségvetési tartalékok helyreállítása érdekében az új gazdasági kormányzási kerettel összhangban tartós, differenciált, fokozatos és reális adósságcsökkentési stratégiákra van szükség. A reformok és a beruházások ugyanakkor fokoznák a GDP növekedését, hozzájárulva a költségvetési fenntarthatósághoz is. Az euroövezet költségvetési irányvonala 2024-ben a becslések szerint restriktív (a GDP 0,5 %-a), 2025-ben pedig az előrejelzések szerint enyhén restriktív (valamivel a GDP 0,25 %-a felett) lesz. Az új költségvetési keretrendszer megfelelő végrehajtása 2026-ban is enyhén restriktív költségvetési irányvonalat eredményezne az euroövezeten belül. Az elmúlt években jellemző erőteljes expanziós irányvonal után ez megfelelőnek tűnik az euroövezet tekintetében, bár az egyes tagállamok között – különösen egyéni költségvetési helyzetüket figyelembe véve – jelentős különbségek mutatkoznak. Tekintettel arra, hogy tovább kell javítani a költségvetési fenntarthatóságot, és folyamatosan támogatni kell a jelenlegi dezinflációs folyamatot, prudens szakpolitikákra van szükség. A reformokkal és beruházásokkal együtt megvalósuló fokozatos és differenciált költségvetési konszolidáció, valamint az RRF és más uniós alapok rendelkezésre állása alkalmas a gazdasági növekedés fenntartására és a potenciális növekedés ösztönzésére az euroövezeten belül.

(12) Az államháztartás megerősítése elengedhetetlen a jövőbeli sokkhatások kezeléséhez, valamint a nyugdíj-, az egészségügyi és a tartós ápolási-gondozási rendszerek fenntarthatóságának biztosításához. Az előrejelzések szerint emelkedni fognak az idős korral összefüggő közkiadások – a tagállamok közötti jelentős eltérésekkel –, különösen a nyugdíjak, valamint a tartós ápolás-gondozás és az egészségügyi ellátás növekvő költségei miatt. Az államháztartás szükséges kiigazítása kihívást jelent, és rávilágít arra, hogy körültekintően kell kezelni a bevételeket és a kiadásokat. Az euroövezeten belül az elmúlt két évtizedben átlagosan a GDP 45,6 %-a körüli szinten maradtak az állami bevételek, a pénzügyi válság és a Covid19-világjárvány idején ugyanakkor megugrottak a kiadások. A bevételi hányad 2024-ben várhatóan növekedést mutat majd az erős munkaerőpiachoz kapcsolódó adóbevételekből és társadalombiztosítási járulékokból származó többletbevételek miatt, és az előrejelzések szerint 2025-ben a diszkrecionális bevételi intézkedéseknek köszönhetően tovább emelkedik majd. Az adóbevételek jelenlegi összetétele ugyanakkor nem feltétlenül optimális, és az euroövezetben a munkát terhelő adóék más fejlett gazdaságokhoz képest viszonylag magas. Mindez azon összefüggésre tekintettel nyer különös jelentőséget, hogy a munkaerőpiaci részvételt egy olyan erős munkaerőpiacon kell minél magasabbra növelni, ahol aggodalomra ad okot a munkaerőhiány. Előnyös lenne az adóterhek áthelyezése a munkát terhelő adókról más olyan adókra – például az ingatlanadóra vagy a környezetvédelmi adókra –, amelyek kevésbé befolyásolhatják a növekedést és kevésbé torzító hatásúak. Az adó- és szociális ellátórendszerekben alkalmazott ösztönzők, **valamint az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák célzott felülvizsgálata, továbbá a minőségi és megfizethető kisgyermekkorai nevelés és gondozás, illetve tartós ápolás-gondozás biztosítása** segíthet enyhíteni a munkaerőhiányt mindamelllett, hogy fenntartja a stabil bevételi forrásokat és támogatja az államháztartás szükséges kiigazítását. Az agresszív adótervezés, az adókikerülés és az adókijátszás megszüntetésére irányuló intézkedések is hatékonyabbá és méltányosabbá tehetik az adórendszereket, ugyanakkor támogathatják a helyreállítást és növelhetik a bevételeket. Bár a GDP-arányos kiadások teljes összege 2021 óta csökkent, a Covid előtti szinthez képest továbbra is magas. A kiadási arány az előrejelzések szerint 2024–2025-ben a GDP 49,6 %-a körül stabilizálódik, mivel a magasabb kamatkidadások ellensúlyoznák az elsődleges folyó kiadásoknak az új uniós költségvetési keretrendszer végrehajtásához kapcsolódó visszafogását.

- (13) Az euroövezet pénzügyi rendszere, amely a gyorsan emelkedő kamatlábak mellett is szilárdnak bizonyult, jelenleg bizonytalan makrogazdasági környezettel néz szembe, amelyet visszafogott hitelkereslet és számos tagállam ingatlanszektorának sebezhetősége jellemez. Az elmúlt években a magas vállalati jövedelmezőség a szigorúbb finanszírozási feltételek ellenére is hozzájárult ahhoz, hogy a vállalkozások törleszteni tudják az adósságaikat. A gyenge gazdasági növekedés és az emelkedő munkaerőköltségek azonban növelhetik egyes ágazatok sebezhetőségét. Az üzleti ingatlanok árai meredeken csökkentek, ami aggályokat vet fel az adósságszolgálatlaltal kapcsolatban, miközben a lakásárak alakulása tagállamonként jelentős eltéréseket mutatott. A bankszektor rezilienciáját szilárd prudenciális keretek támasztották alá, beleértve a magasabb tőkekövetelményeket és a hitelfelvevői alapú intézkedések alkalmazását is. A nemteljesítő hitelek szintje továbbra is alacsony, azonban több jel is az ingatlanszektor helyzetének romlására utal. A növekvő árnyékbankszektor szintén sebezhetőségeket mutat azokban a helyzetekben, amelyekben a likviditási rést nem mérséklük és túlzott a tőkeáttétel, ami hirtelen piaci korrekció esetén felerősítheti az áralkalmazkodást,

AJÁNLJA, hogy az euroövezeti tagállamok a 2025–2026-os időszakban tegyenek intézkedéseket egyénileg – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési tervük végrehajtása révén – és együttesen az eurocsoporton belül a következők terén:

1. Versenyképesség

Sürgősen mozdítsák elő a termelékenységet azáltal, hogy megkönnyítik a forrásoknak a magas termelékenységű és magas termelékenységi potenciállal rendelkező ágazatokhoz történő újraelosztását az áru- és szolgáltatáspiacok működésének javítása és e piacok további integrációja, valamint strukturális reformok révén. Kezeljék az innovációs ökoszisztémák széttagoltságát, erősítsék meg az úttörő innováció megvalósítására való képességüket, többek között az élvonalbeli digitális, kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású technológiák és infrastruktúra terén, valamint fokozzák az új digitális, kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású technológiák és innovatív tevékenységek szélesebb körű bevezetését.

Ösztönözzék a vállalkozásokat az alkalmazott kutatásba és innovációba való beruházásra, valamint az eredmények piacképes termékekké való átalakítására. Folytassanak olyan szakpolitikákat, amelyek ösztönzik a digitális és csúcstechnológiai megoldások vállalatok általi alkalmazását. Javítsák a vállalkozások hatékonyságát és az optimális méret elérésére való képességüket, különösen az egységes piac elmélyítése révén. Javítsák az üzleti környezetet a szükségtelen adminisztratív terhek és a szabályozás összetettségének csökkentése, valamint a beruházások előtt álló akadályok felszámolása révén, fenntartva ugyanakkor a szakpolitikai célkitűzéseket. Biztosítsák, hogy az iparpolitika ténylegesen a stratégiai ágazatokat és technológiákat célozza, ezzel garantálva, hogy az állami támogatások koordinálása európai szinten történjen, és hogy ezek a támogatások ne torzítsák az egyenlő versenyfeltételeket az egységes piacon belül, továbbá hatékonyan hozzájáruljanak az euroövezet versenyképességéhez és nyitott stratégiai autonómiájához. Ösztönözzék a vállalkozói készséget és az új vállalkozások létrehozását.

A növekedés és a beruházások támogatása, továbbá a versenyképesség javítása érdekében, a versenyképes és jól működő pénzügyi és banki ágazat előmozdítása révén mielőbb hozzák létre az európai megtakarítási és beruházási uniót. Teljesítsék ki a bankuniót azáltal, hogy folytatják a munkát annak valamennyi lezáratlan eleme terén, összhangban az eurocsoport nem euroövezeti tagállamokat is magában foglaló formációjának 2022. júniusi nyilatkozatával, továbbá zárják le a válságkezelési és betétbiztosítási keretrendszer reformját. Mozdítsák elő a tőkepiaci unióra vonatkozó 2020. évi cselekvési terv függőben lévő intézkedéseit, biztosítsák a már elfogadott intézkedések gyors végrehajtását, valamint folytassák az eurocsoportnak a tőkepiaci unió jövőjéről szóló, 2024. márciusi nyilatkozatában meghatározott intézkedésekkel kapcsolatos munkát annak érdekében, hogy a fogyasztók és a vállalkozások számára előnyös, jól működő, mély és integrált európai tőkepiacokat hozzanak létre. Javítsák a vállalkozások – különösen az innovatív kkv-k – hozzáférését a növekedésüket és a beruházásaikat támogató megfelelő finanszírozáshoz, továbbá bővítsék a polgárok tőkepiaci befektetési lehetőségeihez való hozzáférését. A kkv-k – különösen az innovációhoz és a terjeszkedéshez szükséges – tőkéhez jutásának javítása céljából célzott pénzügyi eszközökön keresztül mozgósítsák az uniós támogatást, maximalizálva az uniós finanszírozás hatását. Mobilizáljanak kockázati tőkét – különösen az induló és növekvő innovatív vállalkozások számára – olyan jól működő és integrált európai tőkepiacok révén, amelyek biztosítják az Unión belüli és azon kívüli megtakarítások és kockázati tőke becsatornázását.

Mozdítsák elő a munkaerő továbbképzését és átképzését, valamint a minőségi munkahelyek létrehozását a termelékenység növelése érdekében, **különösen a demográfiai változások összefüggésében**, és a méltányos zöld és digitális átállás támogatása céljából. Növeljék tovább a munkaerőpiaci részvételt, többek között az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák javítása révén. A jobb oktatási eredmények, valamint a készségkereslet és -kínálat közötti nagyobb összhang elérése érdekében javítsák az oktatási és képzési szakpolitikákat, beleértve a szakképzést is [...].

Mozdítsák elő a kritikus technológiákra, infrastruktúrákra és a közös prioritásokra – például a digitális és zöld átállásra, az energiabiztonságra és a védelmi képességek kiépítésére – irányuló tárgyi és immateriális beruházásokat a magántőke mozgósítása és a szükséges közberuházások biztosítása révén, az egységes piac torzulásainak elkerülése mellett. Ösztönözzék a K+F-beruházásokat – többek között uniós szinten is – különösen azáltal, hogy a beruházások keretfeltételeinek javítása és a strukturális reformok révén megkönnyítik a magánszektorbeli kiadásokat, valamint javítják a közfinanszírozás koordinációját. Folytassák a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek gyors végrehajtását, és használják ki teljes mértékben a kohéziós politikai programokat. Fokozzák a termelékenység növelését célzó szakpolitikai intézkedések hatékonyságát az intézkedések megfelelő azonosításának, összehangolásának és prioritási sorrendje meghatározásának biztosítása révén, többek között a kormányzás javításával, a helyi és regionális hatóságok bevonásával, valamint a nemzeti termelékenységi testületek hatékonyabb igénybevitelével.

2. Reziliencia

Könnyítsék meg az alulreprezentált csoportok, különösen a nők, a fiatalok, az **idősek**, az alacsony képzettségűek, valamint a fogyatékkal élő személyek és a migráns háttérrel rendelkező személyek munkaerőpiaci integrációját. Számolják fel a munkaerőpiaci részvétel előtti akadályokat, többek között a kisgyermekkorú neveléshez és gondozáshoz, valamint a tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés és ezek minőségének javítása révén. Hozzanak intézkedéseket a hiányszakmákban dolgozó harmadik országbeli állampolgárok **rossz munkafeltételeinek javítása és szabályozott jogszerű migrációjának megkönnyítése** céljából, ezzel kiegészítve a méltányos munkaerő-mobilitás és az Unión belüli munkaerő-kínálat és -készségek kiaknázását.

A nemzeti gyakorlatokkal összhangban és a szociális partnerek szerepének tiszteletben tartása mellett erősítsék meg a fenntartható bér- és termelékenységnövekedést támogató feltételeket, különösen az alacsony és közepes jövedelműek tekintetében. A bértárgyalások során figyelembe kell venni a relatív versenyképességi dinamikát [...], és el kell kerülni, hogy az euroövezeten belül a versenyképességgel kapcsolatos tartós különbségek alakuljanak ki. Biztosítsák a szociális partnerek hatékony bevonását a szakpolitikai döntéshozatalba, és erősítsék meg a szociális párbeszédet. **Iparágakon átívelően mozdítsák elő a munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot. Az új technológiák bevezetésekor alkalmazzanak emberközpontú megközelítést.**

Erősítsék meg a munkavállalás ösztönzőit az adóterheknek a munkáról más adóalapokra való áthelyezésével, többek között az adó- és a szociális ellátórendszer célzott reformja révén. Tegyenek a szegénység elleni küzdelmet célzó lépéseket a **megfelelő és** fenntartható szociális védelmi és befogadási rendszerek – többek között a megfizethető és fenntartható lakhatáshoz való hozzáférés – védelme és megerősítése révén.

Dolgozzanak ki és hajtsanak végre átfogó uniós stratégiát a hatékony villamosításra és a zöld átállásra vonatkozó nemzeti stratégiák kiegészítése és összekapcsolása céljából, többek között a megújuló energia termelésének és használatának jelentős növelése és az importált fosszilis tüzelőanyagok használatának további csökkentése révén. A villamosenergia-hálózatok, különösen a határokon átnyúló hálózatok kellő mértékű, költséghatékony és eredményes összekapcsolása kulcsfontosságú az energiatermelők és a fogyasztók kiterjedt földrajzi területeken át történő összekapcsolásához. Fokozzák a kedvezőtlen fejleményekre való felkészültség javítására irányuló erőfeszítéseket, többek között az éghajlatváltozással kapcsolatos és a természetre jelentett, valamint a geopolitikai kockázatok tekintetében, különösen az e kockázatoknak leginkább kitett régiókban.

3. Makrogazdasági és pénzügyi stabilitás

Az új költségvetési keretrendszernek való megfelelés abból a célból történő szavatolása érdekében, hogy javítsák az államadósság fenntarthatóságát és előmozdítsák a fenntartható gazdasági növekedést, biztosítsák, hogy a nettó kiadások növekedése a tagállamok egyikében se haladja meg a Tanács által ajánlott maximális szintet. Ez várhatóan megfelelően differenciált költségvetési kiigazításokat és 2025-ben és 2026-ban összességében enyhén restriktív euroövezeti költségvetési irányvonalat eredményez.

A költségvetési stratégiák meghatározásakor javítsák a kiadási és bevételi intézkedések minőségét és hatékonyságát. Mérsékeljék az adókikerülést és az adókijátszást, folytassák az agresszív adótervezési stratégiák elleni küzdelmet, valamint hangolják össze a stratégiákat az olyan szakpolitikai célkitűzésekkel, mint például az adóterhek a munkát terhelő adókról a kevésbé torzító hatású adóalapokra való átirányítása.

Kövessék nyomon a makroszintű pénzügyi stabilitást érintő, az eszközminőséggel és az eszközök átárazásával kapcsolatos kockázatokat, ideértve az éghajlattal és a környezettel kapcsolatos kockázatokat, és erősítsék meg a nem banki pénzügyi közvetítő ágazatra vonatkozó szabályozási eszköztárat, az azonosított kockázatok kezelése és enyhítése érdekében.

A gazdasági és monetáris unió (GMU) elmélyítésére irányuló további lépések során vegyék figyelembe a Covid19-válságra adott átfogó uniós gazdaságpolitikai válasz kialakításából és végrehajtásából levont tanulságokat. Folytassák a GMU elmélyítése terén megvalósított előrelépést, az Unió belső piacának maradéktalan tiszteletben tartása mellett, az euroövezeten kívüli tagállamok irányában nyitott és átlátható módon. Folytassák az euro nemzetközi szerepének erősítését, és érjenek el további haladást a digitális euróval kapcsolatos munka terén.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről

az elnök
